

© *Снівак Д. П.*

тематизма;

– развитие сонорно – континуумных свойств музыкального языка и приобретения ими особых символических значений, благодаря которым они создают смысловое противостояние всем способам музыкальной дискретности – раздельности и прерывности.

Таким образом, можно сделать вывод об обоснованности введения понятия «мифологема» в исследование музыки как феномена культуры. Оно дает возможность представить миф и музыку как синтетическое единство. Как мы показали, категория «мифологема» несмотря на широту его употребления до сих пор остается без четких дефиниций. Это справедливо по отношению к концепциям мифа и, тем более, такой понятийной четкости нет и в исследованиях музыки в контексте мифа. Поэтому анализ музыкальных мифологем является исключительно перспективной и актуальной темой.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ

1. Акопян Л. О. Анализ глубинной структуры музыкального текста / Л. О. Акопян. — М. : Практика, 1995. — 256 с.
2. Голосовкер Я. Э. Логика мифа / Я. Э. Голосовкер. — М. : Наука, 1987. — 218 с.
3. Леви-Стросс К. Структурная антропология / К. Леви-Стросс ; пер. с франц. — М. : Наука, 1983. — 536 с.
4. Лосев А. Ф. Философия, мифология, культура / А. Ф. Лосев. — М. : Политиздат, 1991. — 345 с.
5. Лотман Ю. М. Семиосфера / М. Ю. Лотман. — С.-Петербург : «Искусство-СПБ», 2000. — 704 с.
6. Мелетинский Е. В. Поэтика мифа / Е. В. Мелетинский. — М. : Наука, 1976. — 234 с.
7. Питина С. А. Концепты мифологического мышления как составляющая концептосферы национальной картины мира / С. А. Петина. — Челябинск : Челяб. гос. ун-т., 2002. — 191 с.
8. Потебня А. А. Слово и миф / А. А. Потебня. — М. : Правда, 1989. — 622 с.
9. Пропп В. Я. Морфология волшебной сказки. Исторические корни волшебной сказки Собр. тр. / В. Я. Пропп. — М. : Издательство «Лабиринт», 1998. — Т. 2. — 512 с.
10. Топоров В. Н. Миф. Ритуал. Символ. Образ: Исследования в области мифопоэтического / В. Н. Топоров // Избранное. — Москва : Изд. группа «Прогресс-Культура», 1995. — 624 с.
11. Фрезер Дж. Золотая ветвь: Исследования магии и религии / Дж. Фрезер ; пер. с англ. — М. : Политиздат, 1983. — 704 с.

Снівак Д. П. – здобувач кафедри політичних наук Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

УДК: 346.232 (477)

ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ РАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО САМОУПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

У даній статті надається аналіз загальних принципів місцевого самоврядування на сучасному етапі розвитку суспільства, характеризуються основні теорії виникнення інституту місцевого самоврядування, аналізується досвід реформування органів місцевого самоврядування на прикладі Польщі, надаються пропозиції щодо удосконалення моделі місцевого самоврядування в Україні.

Ключові слова:

В даній статті дається аналіз обцих принципів місцевого самоврядування на сучасному етапі розвитку суспільства, характеризуються основні теорії виникнення інституту місцевого самоврядування, аналізується досвід реформування органів місцевого самоврядування на прикладі Польщі, даються пропозиції щодо удосконалення моделі місцевого самоврядування в Україні.

Ключевые слова:

In the article analysis of general principles of local government at the modern stage of society development is given, the basic theories of the origins of local government home rule institute are characterized, the experience of local government home rule organs reformation is analyzed on the example of Poland, the suggestions concerning improvement of local government home rule model in Ukraine are given.

Keywords:

Система побудови влади в Україні, з точки зору втілення конституційного принципу народовладдя, переживає глибоку системну кризу. Основною її ознакою є недостатня спроможність органів влади забезпечити адекватну участь народу в управлінні суспільно-політичними та соціально-економічними процесами в державі, а відтак врахувати інтереси абсолютної більшості людей і гарантувати їм гідний рівень життя.

Діяльності органів місцевого самоврядування бракує ефективності, що значною мірою обумовлено низькими обсягами бюджетного фінансування, недосконалістю механізму трансфертів фінансових ресурсів держави на рівень територіальної громади, недостатньою податковою базою та штучно обмеженою територіальною основою.

Така ситуація влаштовує окремі соціально-політичні групи, які вибудовують на цьому свій власний інтерес, який мало пов'язаний як з потребами держави, так і з основними прагненнями людей.

Підвищення ефективності місцевого самоврядування залежить від швидкого і повного вирішення першочергових завдань, спрямованих насамперед на трансформацію обов'язків і структури органів виконавчої влади, деконцентрацію влади, децентралізацію повноважень, розширення функцій місцевого самоврядування та забезпечення партнерства державної влади і місцевого самоврядування.

Метою даної статті є вироблення пріоритетних напрямків щодо вдосконалення інституту місцевого самоуправління в Україні. Для досягнення мети слід вирішити такі наукові завдання:

окреслити загально визнані принципи місцевого самоуправління;

дослідити еволюцію теоретичних підходів щодо формування інституту місцевого самоуправління;

охарактеризувати моделі місцевого самоврядування на основі зарубіжного практичного досвіду їх застосування (на прикладі Польщі);

означити тенденції щодо вдосконалення системи місцевого самоуправління в Україні на сучасному етапі.

Основоположним принципом, викладеним в Європейській Хартії місцевого самоврядування, що була схвалена Комітетом Міністрів країн Ради Європи у 1985 р. і ратифікована Україною 15 липня 1997 р., є автономія. Правова автономія органу місцевого самоврядування полягає в тому, що він має власні повноваження, визначені законом і, де це можливо, Конституцією, а також має право на судовий захист для забезпечення своїх повноважень та дотримання конституційних принципів самоврядності (ст. 145 Конституції України). Ці повноваження мають бути виключними та повними, тобто такими, які б не належали одночасно іншим органам. В межах своїх повноважень орган місцевого самоврядування має повну свободу для здійснення ініціатив. При реалізації делегованих повноважень цей орган повинен мати свободу пристосувати їх здійснення до місцевих умов.

Організаційна автономія полягає в тому, що органи місцевого самоврядування не підпорядковані ієрархічно іншим суб'єктам влади і будь-який адміністративний контроль за його діями можливий для забезпечення законності та конституційних принципів місцевого самоврядування.

Відповідно до ч. 1 ст. 143 Конституції України фінансова автономія місцевого самоврядування полягає у праві його інституцій володіти та розпоряджатись власними коштами, достатніми для здійснення їх функцій та повноважень; встановлювати місцеві податки і збори відповідно до закону та ін. Формування та використання місцевих фінансових ресурсів, які знаходяться в розпорядженні органів місцевого самоврядування, здійснюються ними самостійно [4, с. 132].

Науковий потенціал самоврядницької ідеї розкривається в сукупності теоретичних конструкцій, базових юридичних понять та категорій, які сприяють оформленню відповідних теорій місцевого самоврядування.

В якості ідейного джерела місцевого самоврядування виступає вчення про природне право, яке з античних часів є найважливішою філософсько-ідеологічною течією. Суть теорії природного права має вираження в уявленнях про справедливість, що втілюються в загальнолюдських принципах свободи та рівності.

Визнання категорій справедливості, свободи та рівності національними законодавствами різних

країн, нормами міжнародного права дозволило легалізувати загальне виборче право, можливості громадян брати участь в управлінні місцевими справами.

Безпосередньо теорія місцевого самоврядування концентрувалася навколо формування правового ставлення громади до держави. Вся наука про самоврядування веде свій початок від спроби розв'язати проблему: чи має громада окрему, відмінну від держави, владу, чи є вона незалежною від держави публічно-правовою корпорацією або міцно включена в державний організм і виконує тільки функції органу держави.

Перша з відомих загальновизнаних теорій організації місцевої влади – теорія природних прав вільної громади, що була розроблена німецькими вченими XIX ст. (Р. Гнейст, Л. Штейн, Лабанд), які запозичили ідеї бельгійського та французького права. Спираючись на природне право, ця теорія доводила, що право громади завідувати своїми справами має невідчужуваний характер, так само як права і свободи людини, бо громада історично виникає раніше держави, яка має визнавати свободу об'єднання громадян. Для цієї теорії характерні ідеї невідчужуваності, недоторканності прав громади; обґрунтування необхідності обмеження втручання держави в її справи. Вразливим становищем було положення про визнання природного характеру та невідчужуваності прав великих територіальних самоврядних одиниць, встановлених державою.

Теорію «вільної громади» змінює суспільна теорія самоврядування, яка також виходила з протиставлення держави і суспільства, громадських інтересів – державним, залишаючи кожному з них окрему сферу діяльності. Місцевому самоврядуванню відводилася недержавна, переважно господарська діяльність. Але практика виявилася складнішою, тому що органи самоврядування виконували не лише приватноправові, а й публічні функції, властиві державним органам. На цій основі отримує розвиток державна теорія самоврядування (основоположники – Лоренц Штейн і Рудольф Гнейст). Відповідно до їхніх поглядів місцеве самоврядування – це одна з форм організації державного управління на місцях, яке здійснюється не урядом, а органами місцевого співтовариства, наділяється повноваженнями держави. Що виявилися згодом протиріччя призвели до розбіжностей у рамках державної теорії по двох напрямках: політичному (Р. Гнейст) та юридичному (Л. Штейн).

Зміни в соціально-економічній сфері викликали появу муніципальних концепцій, пов'язаних з теорією держави соціального добробуту. Муніципалітети проголошувалися інструментом соціального обслуговування, який забезпечує та охороняє в рівній мірі інтереси усіх класів та прошарків суспільства.

На основі різноманіття зазначених теорій виникли й різні моделі місцевого самоврядування. В рамках англосаксонської моделі, яка отримала поширення у Великій Британії, США, Канаді, Австралії та інших країнах, представницькі органи місцевого самоврядування формально виступають як діючі автономно в межах наданих їм повноважень, і пряме підпорядкування нижчих органів вищим відсутнє. Крім того, для англосаксонської моделі характерна відсутність на місцях уповноважених центрального уряду, які б опікали представницькі органи, що обираються населенням. Поряд з представницькими органами в країнах з даною системою місцевого управління (США) безпосередньо населенням можуть обиратись і деякі посадові особи. При аналізі місця й ролі місцевого самоврядування в політичній системі головний наголос звичайно робиться на тому, що вони є складовою частиною механізму держави.

Іберійська модель (деякі країни Латинської Америки) близька до континентальної моделі – управління на місцевому рівні здійснюють обрані населенням представницькі органи і посадові особи місцевого самоврядування (які затверджують органами державної влади).

Змішана модель, яка поєднує у собі ознаки континентальної й англо-саксонської моделей, використовується в політичній системі Австрії, Російської Федерації, Федеративної республіки Німеччини, Куби, Китайської Народної Республіки тощо. Її характерними ознаками є, насамперед, наступне: усі ради, починаючи з найнижчих, є органами державної влади; відсутність автономних джерел фінансування органів місцевого самоврядування.

В більшості країн світу (континентальній Європі, франкомовній Африці, Латинській Америці, Близькому Сході) поширилась континентальна (французька модель) місцевого управління. Вона базується на поєднанні державного управління на місцях і місцевого самоуправління. Ця модель також характеризується певною підпорядкованістю нижчих ланок вищим. Дана система має підвиди: а) на всіх рівнях, окрім низового, діють виборні органи територіальної громади і органи, що представляють державну владу на місцях, які здійснюють контрольну функцію. На низовому рівні діють лише органи первинної територіальної освіти (Франція, Італія); б) органи місцевого самоврядування в «природних» адміністративно-територіальних одиницях створюються лише на низовому рівні, на регіональному ж

рівні (у «штучних» адміністративно-територіальних одиницях) створюються місцеві державні адміністрації загальної компетенції. Існує також і інший варіант даного підвиду, коли виборні органи місцевого самоврядування діють і на регіональному рівні, лише як представницькі органи територіальних громад (Польща, Болгарія, Туреччина, Фінляндія).

Сьогодні головними правовими актами, що регулюють проблеми місцевого самоврядування на міжнародному рівні, залишаються Європейська хартія місцевого самоврядування та Всесвітня Декларація місцевого самоврядування.

Цікавим для України є досвід Польщі в процесі демократизації органів місцевого самоуправління. В червні 1989 року перемогу на парламентських виборах у Польщі здобула тодішня опозиція – демократичні сили, що вийшли із «Солідарності». Перед новою владою постало складне завдання – проведення політичної трансформації країни, одним із елементів якої була адміністративна реформа.

У 1990 році почалося відновлення органів самоврядування на рівні гмін. Це стало першим кроком на шляху створення громадянського суспільства у Польщі. Одночасно було налагоджено підготовчу роботу для впровадження наступних етапів реформи.

1 січня 1999 року, тобто після дев'яти років функціонування гмін, стартувала адміністративна реформа, яка запровадила триступеневу структуру адміністративного поділу Польщі: органи самоврядування на рівні воєводств, повітів та гмін. У 2004 році процес реформ було закінчено прийняттям законів про фінансування воєводських і регіональних структур. Тобто, створення правової бази нового адміністративно-територіального устрою Польщі відбувалося загалом 14 років. Проблема полягала не в тому, щоб надати якомога більше повноважень органам місцевого самоврядування. Навпаки, на першому етапі поляки суттєво обмежили повноваження самоврядних органів, а ті функції, що залишились, зробили реальними й фінансово забезпеченими. Відомі польські лідери неодноразово заявляли, що повинна існувати можливість фінансування цих повноважень із власних джерел, держбюджету, через субсидії, а також контракти між урядом і самоврядними структурами. І це була їх одна з головних заслуг.

У Польщі існує 12 великих міст-метрополій, які віддавна вважалися осердям воєводської влади. 11 жовтня 1990 р. у Кракові було створено Об'єднання польських метрополій, ініційоване президентами таких міст, як Гданьск, Краків, Познань, Варшава та Вроцлав. Мета Об'єднання – якнайшвидше адаптувати посткомуністичні міста з демократичними містами Європи і забезпечити їх швидкий суспільно-економічний розвиток. Таким чином розпочався наступний етап реформи місцевого самоврядування в Польщі – надання більших повноважень та можливостей метрополіям. Слід зазначити, що вони були досить добре підготовлені до змін, позаяк мали належні кадри, групи експертів, людей із серйозним досвідом роботи у сфері управління фінансами. У 1996-1997 р. вдалося налагодити систему фінансування польських метрополій, яка стала базою для їх планового розвитку та полегшила вступ до Асоціації EUROCITIES. Вона об'єднує 127 великих міст (із 34 країн) і представляє їх інтереси в Європейському Союзі. До Асоціації EUROCITIES сьогодні входять усі міста Об'єднання польських метрополій, а президент Варшави є членом її Комітету.

Метою адміністративної реформи в Польщі, передусім, було: наблизити владу до людини, створити самоврядні органи на взірць західноєвропейських країн та вдосконалити управління на місцях таким чином, щоб пересічний громадянин не витрачав багато часу на вирішення своїх повсякденних проблем, а влада завжди знаходилася поруч.

Наступний крок на шляху реформи – створення органів самоврядування у воєводствах. У результаті їх кількість зменшилася від 49 до 16. Міста, які позбулися статусу воєводських, стали міськими повітами, або містами на правах повіту. Загалом виникло 65 міських повітів, 314 земських повітів та 2 489 гмін.

Колишні воєводства були структурами, підпорядкованими безпосередньо урядові, – вони називалися урядовими воєводствами. А представницький орган – воєводська рада (малий сейм, як його називають поляки) – мав суто консультативні, тобто досить вузькі повноваження. Нині в Польщі створено 16 воєводств, але влада практично повністю перейшла до сейму – представницького органу, який формує правління воєводства. Окрім того, залишився представник уряду з дуже вузькими повноваженнями – воєводу. Отже, сьогодні на регіональному (воєводському) рівні є два паралельні органи влади: представників уряду, які належать до партії, що створює уряд у загальнонаціональному масштабі, та представників громади, обраних до малого сейму. Кожний рівень адміністративної влади повинен розуміти зону своєї відповідальності та мати належні фінансові ресурси для виконання повноважень, що зафіксовано у відповідному законі.

Незважаючи на те, що самоврядні органи на рівні гмін функціонували в Польщі вже з 1990 року, лише адміністративна реформа спричинила до того, що гміна стала основною ланкою територіальних органів самоврядування, незалежною від повіту та воєводства.

До завдань гмінних органів самоврядування належать, зокрема: дотримання порядку у гміні, управління територією, охорона навколишнього середовища, утримання доріг і мостів, організація дорожнього руху, водоканали, каналізація, ліквідація та очищення комунальних стоків, утилізація комунальних відходів, забезпечення постачання електроенергії й тепла, місцевий транспорт, охорона здоров'я, соціальна допомога, комунальне і житлове будівництво, утримання дошкільних, шкільних та інших навчальних закладів тощо.

Завдання позагмінні, ввірені повітам, що знаходяться поблизу гмін: порядок на території, утримання лікарень, охорона середовища, соціальна допомога, безпека громадян, а також послуги для сільського господарства і банки.

Міські, сільські гміни та повіти відповідають за організацію надання соціальних послуг, управління загальним майном певної громади і основними службами, що обслуговують громаду. До відання повіту, зокрема, належать: лікарня (охорону здоров'я фінансують регіональні каси допомоги), середні школи, установи культури, дороги, різні служби та інспекції.

Регіональне самоврядування діє у воєводствах і опікується головним чином втіленням регіональної політики та створенням стратегічних умов для економічного розвитку на певній території, вирішенням структурних проблем регіону. Відповідно до Закону про органи самоврядування воєводств 1998 року, вони співпрацюють із урядом, місцевими органами самоврядування і певною мірою курують функціонування деяких галузей колективного життя – національної культури, освіти, охорони здоров'я, підтримання належного стану доріг у регіоні тощо [1].

Маршалок воєводства одночасно є головою правління воєводства – виконавчого органу воєводського самоврядування, що складається з п'яти осіб. Він організує роботу правління та бюро. Маршалок обирається малим воєводським сеймом абсолютною кількістю голосів.

Уряд і урядова адміністрація (центральна та територіальна) реалізують політику держави і керують справами загальнодержавного характеру. Більшість територіальних адміністрацій функціонує в рамках воєводських адміністрацій та підпорядковується воєводі. Окрім цього, воєвода контролює діяльність усіх ланок територіального самоврядування в його воєводстві, а також представляє Державну скарбницю (згідно із Законом про державну адміністрацію у воєводстві 1998 року). Воєводу призначає і відкликає Голова Ради Міністрів на пропозицію Міністерства внутрішніх справ та адміністрації Польщі.

Метою перебудови системи управління в Польщі, яка почалась у 1990 році, було пристосування її до нових реалій громадянської держави. Колишня система була зорганізована таким чином, щоб контролювати всі суспільні відносини, навіть якщо суспільство виступало проти цього. Нова держава повинна була працювати так, щоб служити загальному благу всіх громадян – не «керувати» ними, а створювати стабільні і безпечні умови для вільної діяльності осіб, підприємств та організацій.

При такій побудові системи, розвиток суспільства – це не результат діяльності держави і її адміністрації, а сукупний наслідок функціонування громадян та організацій. При чому, держава може або сприяти такому розвитку, або заважати йому. Але, безумовно, вона не зможе підмінити собою діяльність незалежних об'єднань громадян і організацій. Досвід попередніх десятиліть в історії Польщі чітко показав наслідки такої підміни [Див. детал.: 3].

Громадянам Польщі дісталася в спадщину система, яка була створена для інших цілей. Тому і постала необхідність її ґрунтовного перегляду та перебудови. Проте, «старі» структури все ще залишалися сильними та важко піддавалися змінам. Весь цей час був часом боротьби, коли ніхто не хотів ділитися владою та впливом. Можна сказати, що Польща, як і всі посткомуністичні держави, все ще не пододала наслідків монополізованого суспільного життя, економіки та управління, хоч і досягла помітного прогресу.

Проблема децентралізації і перегляду відносин між центральною та місцевою владою в перехідних державах виглядає зовсім по-іншому, ніж у державах стабільних. Для Польщі, як для держави з перехідним статусом, першочергове завдання полягало не в удосконаленні системи, а в створенні цілком нових відносин між державними інституціями, який раніше просто не існувало.

У 1989 році громадянам Польщі дісталася працездатна держава – її інститути були активними, але, окрім цього, існували сильні групи інтересів, які противилися проведенню будь-яких змін. Тому проблема була подвійною: по-перше, слід було вирішити, які зміни необхідно провести, а по-друге – як нейтралізувати спротив.

Сьогодні можна визначити чотири умови, які є необхідними для успішного проведення реформи місцевого самоуправління:

- політична воля керівництва держави;
- суспільна підтримка (або хоча б згода);
- професійні фахівці;
- людські ресурси (тобто, підготований персонал, здатний проводити реформи).

У 1989-1990 роках в Польщі були наявні всі чотири складові. Вся енергія була спрямована на створення нової системи, а не на боротьбу зі старою. Однак скоро ситуація змінилась. Розкол «Солідарності» послабив колишню рішучість. Політична воля «вигоріла», а знання вичерпались. Суспільної підтримки та сприяння місцевих рад було недостатньо, щоб продовжувати процеси реформування, а тому 1991 та 1992 роки стали роками призупинення реформаторських процесів.

Якщо розглянути контекст реформ 1990 та 1998 років, можна прослідкувати деяку схожість. В обох випадках перед хвилями реформ відбувалось тривале вивчення ситуації тими особами, які перебували в опозиції до влади. Обидві хвилі були радикальними і здійснювались порівняно швидко, оскільки була політична воля, яка прагнула використати історичний шанс. Ще однією спільною рисою була широка суспільна підтримка. Однак уряди не використали цього повною мірою, не налагодили діалог і співробітництво з суспільством. Складалось враження, що влада не усвідомлює важливість думки суспільства та необхідність змін. Позитивним прикладом у цьому контексті можна вважати загальнонаціональну кампанію по створенню системи «повітів» і «гмін» в 1993 році.

Цей досвід дозволяє зробити фундаментальний висновок: ймовірно, жодна важлива реформа не може бути проведена, якщо влада слідує порадам тих, хто рекомендує проводити їх повільно, обережно і поступово. Слід нагадати, що в той час було немало таких «розумних» радників. Особливо в період активного реформування, багато хто переконував, що місцеві громади не готові до змін і що їх потрібно попередньо навчити роботі в нових умовах. Такі радники завжди вважали себе розумнішими, а їх тон був поблажливим і повчальним. У той же час їх вирізняла недовіра до суспільства, котре вони вважали нездатним до незалежності і успішної роботи в нових реаліях. Сьогодні можна констатувати: всі ці «обережні» радники помилились, адже польське суспільство виявилось здатним взяти ініціативу до своїх рук і прийняти нові умови [3, с. 18].

Відтак, існуючі моделі державного управління та місцевого самоврядування, система їхніх відносин не завжди забезпечують інтереси самої держави та основні життєві потреби людини. Аналіз власного та світового досвіду свідчить, що кожний історичний етап розвитку країни вимагає відповідних підходів у делегуванні владних повноважень від держави до органів місцевого самоврядування. Зокрема, організація державної влади розвинутих країн Заходу базується на її децентралізації, поєднаній із сильними інститутами місцевого самоврядування. Таким чином, децентралізована модель в умовах сталого соціально-економічного розвитку довела свою перевагу над централізованою.

Щодо діючої в Україні системи організації влади на місцевому рівні, то вона потребує вдосконалення відповідно до загальноприйнятих європейських принципів, закладених у Європейській хартії місцевого самоврядування, зокрема принципу субсидіарності, який полягає у наділенні найближчих до людини ланок влади максимальними за даних умов повноваженнями.

Передбачені Конституцією та законами України права територіальних громад на місцеве самоврядування, зусилля посадових осіб і працівників органів місцевого самоврядування не реалізуються повною мірою. Основні причини, що обмежують можливості місцевого самоврядування у здійсненні своїх функцій, проявляються, насамперед, у відсутності послідовної державної політики щодо розвитку системи місцевого самоврядування, неврахуванні вищими органами державної влади України пропозицій неурядових громадських організацій та асоціацій органів місцевого самоврядування з її вдосконалення. Крім того, слід зазначити про відсутність повноцінного місцевого самоврядування на рівні громади, можливості повноцінно здійснювати самоврядні функції на рівні району та регіону. Також в наявності є суперечності у положеннях Конституції України, що визначають територіальну основу, організаційну систему, компетенцію органів місцевого самоврядування. Наша система характеризується відсутністю належної фінансової основи місцевого самоврядування, надмірною централізацією фінансових ресурсів та відсутністю відповідної податкової бази, зокрема місцевих податків та зборів, для самостійного формування органами місцевого самоврядування власних бюджетів. Присутня також і велика диспропорція у розвитку територій.

Українська система не має чіткого розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на місцях, між рівнями, органами і посадовими особами

місцевого самоврядування. В ній існує нераціональна система організації органів виконавчої влади на центральному та місцевому рівнях, не достатній рівень горизонтальної координації їхньої діяльності.

В процесі вирішення питань децентралізації державного управління та розвитку ефективного місцевого самоврядування має бути досягнуто узгодження рішень і дій вищих органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадськості. Вони мають органічно поєднуватися із загальним вектором розвитку української держави і бути у підвалинах забезпечення її незалежності, економічної могутності та духовного розвитку. А це є можливим, якщо буде розроблений та втілений в життя комплекс заходів, спрямованих на створення умов для розвитку в Україні повноцінного місцевого самоврядування, наповнення його новим змістом. Зокрема, слід опрацювати концептуальні засади, визначити пріоритетні напрями проведення змін, спрямованих на децентралізацію державного управління та зміцнення місцевого самоврядування у контексті принципів Європейської хартії місцевого самоврядування. Також, слід розробити підходи щодо запровадження ефективних механізмів реалізації бюджетної та податкової політики, соціальних стандартів як основи для визначення розміру фінансового нормативу бюджетної забезпеченості за кожним видом видатків місцевих бюджетів; розглянути питання щодо збільшення обсягів трансфертів вирівнювання місцевим бюджетам для забезпечення виплат заробітної плати працівникам бюджетної сфери та здійснення інших соціальних видатків.

Загальна тенденція вдосконалення системи місцевого самуправління в Україні повинна сприяти консолідації зусиль органів місцевого самоврядування різних рівнів у вирішенні питань бюджетного забезпечення, удосконалення податкової та зміцнення матеріальної бази, захисту і відстоювання їхніх прав.

Міське самоврядування, попри наявність різних його систем, зокрема в Україні та європейських державах, має спільні риси:

1. його обов'язковим і первинним суб'єктом є громада;
2. воно є публічною інституцією, яка зберігає автономність у своїй діяльності від держави;
3. воно здійснює реалізацію своїх принципів через громаду, котра делегує обраних представників до колегіального представницького органу;
4. має відокремлене від державного та приватного майно й фінансові ресурси, якими від імені громади розпоряджаються сформовані нею органи;
5. наділене правами запроваджувати і збирати місцеві податки, збори та платежі й справедливо використовувати їх в інтересах всієї громади;
6. виконує лише властиві йому функції та здійснює делеговані йому державою адміністративні повноваження [2, с. 8].

Саме ці дії є необхідними в процесі удосконалення системи державного управління та місцевого самоврядування з метою забезпечення духовних, економічних, соціальних, політичних та інших потреб людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Матеріали Польсько-українського форуму місцевого самоврядування (03 лютого 2011 р., Варшава) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // http://rss.novostimira.com/n_558564.html.
2. Міське самоврядування в сучасній політичній системі в Україні і Білорусі (Доповіді міжнародної конференції), Київ, вересень 2007, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — К, 1997. — С. 6-12.
3. Регульські Є. Реформа місцевого самоврядування в Польщі очима очевидця / Є. Регульські // Вісник асоціації міст України. — 2010. — № 68. — С. 17-21.
4. Правові та фінансові механізми муніципального управління: Зб. наук. пр. / Відп. ред. Коноваленко В. І. — К. : Акад. муніципального управління, 2007. — Вип. 2. — 234 с. — (Серія «Управління»).